

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego (222208)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej rozpowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+

Projekt jest współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego (222208)

Pielęgniarki z tytułem specjalisty

Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy

Publikacja opracowana w ramach projektu **Rozwijanie, uzupełnianie i aktualizacja informacji o zawodach oraz jej upowszechnianie za pomocą nowoczesnych narzędzi komunikacji – INFODORADCA+**

Program Operacyjny Wiedza Edukacja Rozwój, Oś priorytetowa II Efektywne polityki publiczne dla rynku pracy, gospodarki i edukacji, Działanie 2.4 Modernizacja publicznych i niepublicznych służb zatrudnienia oraz lepsze dostosowanie ich do potrzeb rynku pracy

PROJEKT NR: POWR.02.04.00-00-0060/16-00

Partnerzy projektu INFODORADCA+:

- DORADCA Consultants Ltd Sp. z o.o., Gdynia
- Instytut Technologii Eksploatacji – Państwowy Instytut Badawczy, Radom
- Instytut Pracy i Spraw Socjalnych, Warszawa
- Centralny Instytut Ochrony Pracy – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa
- PBS Sp. z o.o., Sopot

INFORMACJA O ZAWODZIE

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego (222208)

© Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, Departament Rynku Pracy, Warszawa 2018

Kopiowanie i rozpowszechnianie w całości lub w części dozwolone wyłącznie za podaniem źródła.

ISBN 978-83-7789-495-8 [39]

Publikacja bezpłatna

Zdjęcie na okładce wykonane przez zespół ekspercki.

SPIS TREŚCI

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU	3
1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)	3
1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu.....	3
1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD	3
1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący.....	3
2. OPIS ZAWODU.....	4
2.1. Synteza zawodu.....	4
2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania.....	4
2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy).....	5
2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne.....	7
2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie.....	9
2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji	9
2.7. Zawody pokrewne	10
3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE	11
3.1. Zadania zawodowe.....	11
3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych pacjentom z chorobami nerek.....	11
3.3. Kompetencje społeczne.....	15
3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.....	15
3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji.....	16
4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO.....	16
4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie	16
4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu	17
4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów	18
4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.....	19
5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)	19
6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE	20
7. SŁOWNIK POJĘĆ	22
7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)	22
7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)	24

1. DANE IDENTYFIKACYJNE ZAWODU

1.1. Nazwa i kod zawodu (wg Klasyfikacji zawodów i specjalności)

Pielęgniarka – specjalistka pielęgniarstwa nefrologicznego 222208

WAŻNE:

Obecnie (2018 r.) nie można uzyskać tytułu specjalisty w dziedzinie **pielęgniarstwa nefrologicznego**. Kwestie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych reguluje Rozporządzenie Ministra Zdrowia w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz.U. 2013 r., poz. 1562).

1.2. Nazwy zwyczajowe zawodu

- Pielęgniarka.
- Pielęgniarka dializacyjna.
- Pielęgniarka nefrologiczna.
- Pielęgniarka transplantologiczna.

1.3. Usytuowanie zawodu w klasyfikacjach: ISCO, PKD

W Międzynarodowym Standardzie Klasyfikacji Zawodów ISCO-08 odpowiada grupie:

- 2221 Nursing professionals.

Według Polskiej Klasyfikacji Działalności (PKD 2007):

- Sekcja Q – Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.

1.4. Notka metodologiczna, autorzy i eksperci opiniujący

Notka metodologiczna

Opis informacji o zawodzie opracowano na podstawie:

- analizy źródeł (akty prawne, klasyfikacje krajowe, międzynarodowe) oraz źródeł internetowych,
- wyników badań i analiz prowadzonych w projekcie SPO RZL (2006–2007) „Opracowanie i upowszechnianie krajowych standardów kwalifikacji zawodowych”,
- analizy opisu zawodu zamieszczonego w wyszukiwarce opisów zawodów na Portalu Publicznych Służb Zatrudnienia,
- badań ankietowych prowadzonych w projekcie INFODORADCA+ w październiku 2018 r.,
- zebranych opinii od recenzentów, członków panelu ewaluacyjnego oraz zespołu ds. walidacji i jakości informacji o zawodach.

Autorzy i eksperci opiniujący

Zespół Ekspertki:

- Beata Foksińska – Szpital Uniwersytecki nr 1 im. dr. A. Jurasza, Bydgoszcz.
- Katarzyna Skoczylas – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Małgorzata Wiśniewska – Nowy Szpital, Świecie.

Zespół ds. walidacji i jakości informacji o zawodzie:

- Dorota Koprowska – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Jolanta Religa – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Krzysztof Symela – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.
- Ireneusz Woźniak – Instytut Technologii Eksploatacji – PIB, Radom.

Recenzenci:

- Agnieszka Pluta – Collegium Medicum, Bydgoszcz.
- Edyta Sułkowska – Mazowiecki Szpital Specjalistyczny, Radom.

Panel ewaluacyjny – przedstawiciele partnerów społecznych:

- Marzena Humańska – Okręgowa Izba Pielęgniarek i Położnych w Bydgoszczy, Bydgoszcz.
- Marta Polanowska – Stowarzyszenie Zdrowie przy Medycznym Studium Zawodowym w Brzegu, Brzeg.

Data (rok) opracowania opisu informacji o zawodzie: 2018 r.

WAŻNE:

W tekście opisu informacji o zawodzie występują podkreślenia wybranych określeń wraz z indeksem górnym, który wskazuje numer definicji w słowniku branżowym w punkcie 7.2.

2. OPIS ZAWODU

2.1. Synteza zawodu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego realizuje samodzielnie specjalistyczne świadczenia pielęgnacyjne, diagnostyczne, lecznicze, zapobiegawcze, rehabilitacyjne oraz z zakresu promocji zdrowia w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego. Obejmuje opieką pacjentów nefrologicznych i ich rodziny w ramach poradni nefrologicznej, oddziału nefrologii, stacji dializ³⁶, ośrodka transplantacji³¹ oraz dzieci i młodzież z chorobami nerek, leczonych w ośrodkach pediatrycznych.

2.2. Opis pracy i sposobu jej wykonywania

Opis pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego ocenia stan pacjenta, rozpoznaje problemy i powikłania oraz stany zagrożenia życia u pacjentów nefrologicznych leczonych zachowawczo lub nerkozastępczo²⁸. Planuje opiekę nad pacjentem na poszczególnych etapach leczenia, uczestniczy w diagnostyce chorób nerek.

Przeprowadza bezpiecznie zabiegi nerkozastępcze⁴¹. Sprawuje opiekę nad pacjentem przed i po zabiegach operacyjnych, przygotowuje pacjenta i jego rodzinę do transplantacji³⁷. Podejmuje czynności ratownicze w stanach zagrożenia życia.

Opracowuje plan edukacji, prowadzi edukację i reedukację wobec pacjenta leczonego zachowawczo i nerkozastępczo oraz wobec osób ze środowiska pacjenta, rodziny, opiekuna. Monitoruje jakość wykonywanych czynności w ramach sprawowanej samoopieki. Opracowuje i wdraża standardy opieki nefrologicznej. Współuczestniczy w realizacji programów lekowych z zastosowaniem innowacyjnych substancji czynnych, w ramach świadczeń gwarantowanych. Doradza w zakresie konieczności stosowania leczenia dietetycznego.

Wspiera i mobilizuje pacjenta oraz jego rodzinę na każdym etapie leczenia, ułatwia adaptację do choroby, udziela informacji na temat możliwości uzyskania pomocy instytucjonalnej i pozainstytucjonalnej.

Podejmuje działania zapobiegające szerzeniu się zakażeń wewnątrzoddziałowych i szpitalnych. Współpracuje z firmami odpowiedzialnymi za zaopatrzenie pacjentów w niezbędny sprzęt do przeprowadzenia zabiegów dializy¹³.

Sposoby wykonywania pracy

Zakres pracy **pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa nefrologicznego** obejmuje m.in:

- sprawowanie opieki nad pacjentem nefrologicznym leczonym zachowawczo w trybie ambulatoryjnym³⁸ lub stacjonarnym³⁹,
- sprawowanie opieki nad pacjentem leczonym nerkozastępczo różnymi metodami dializy wewnątrz¹⁴ i zewnątrzustrojowej¹⁵ – dializa otrzewnowa, hemodializa²³,
- sprawowanie opieki nad pacjentem leczonym technikami ciągłymi – hemofiltracja²⁴, hemodiafiltracja²² oraz nad pacjentem leczonym za pomocą zabiegów hemoperfuzji²⁵ i plazmaferazy³²,
- sprawowanie opieki nad pacjentem w okresie okołotransplantacyjnym w ramach przygotowania do przeszczepienia nerki oraz po transplantacji nerki,
- uczestniczenia w programach edukacji zdrowotnej w poszczególnych etapach choroby, w okresie predializy³⁴, leczenia nerkozastępczego oraz transplantacji.

Zawód pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego może być wykonywany zarówno przez kobiety, jak i mężczyzn.

Więcej szczegółowych informacji znajduje się w sekcjach: 3.1. Zadania zawodowe oraz 3.2. Kompetencja zawodowa.

2.3. Środowisko pracy (warunki pracy, maszyny i narzędzia pracy, zagrożenia, organizacja pracy)

Warunki pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego wykonuje swoją pracę w salach szpitalnych, gabinetach zabiegowych, salach dializacyjnych publicznych i niepublicznych placówek, takich jak szpitale z oddziałami nefrologii, poradnie specjalistyczne, ośrodki dializ, poradnie i ośrodki transplantacyjne.

Może też pracować w pomieszczeniach biurowych jednostek administracji publicznej lub salach wykładowych uczelni i innych ośrodków prowadzących kształcenie lub szkolenie pielęgniarek.

Pomieszczenia te posiadają zazwyczaj oświetlenie dzienne i sztuczne oraz instalacje klimatyzacyjne.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie.

Wykorzystywane maszyny i narzędzia pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego w działalności zawodowej wykorzystuje m.in.:

- aparat do hemodializy⁵,
- aparat do automatycznej dializy otrzewnowej²,
- systemy do ręcznego prowadzenia dializy otrzewnowej,
- łóżka szpitalne lub fotele dializacyjne,
- wagi (w tym stojącą, krzesłkową lub wagę najazdową),
- urządzenia do monitorowania funkcji życiowych, np.: kardiomonitor, pulsoksymetr, termometr ręczny lub automatyczny, aparat do pomiaru ciśnienia tętniczego, stetoskop, glukometr²¹,
- specjalistyczny sprzęt jednorazowego użytku, dedykowany do przeprowadzenia zabiegów nerkozastępczych (dializatory¹⁶, filtry, linie dializacyjne²⁹, igły do przetok tętniczo-żylnych³⁵, worki z płynami do dializy otrzewnowej),
- reduktor tlenowy,
- butlę tlenową,
- narzędzia chirurgiczne (pincety, peny),

- pompe infuzyjną³³,
- aparat elektrokardiograficzny⁴,
- ssak elektryczny,
- defibrylator¹²,
- laryngoskop²⁷,
- aparat do ciągłego leczenia nerkozastępczego³,
- urządzenie do bioimpedancji elektrycznej⁷,
- systemy informatyczne,
- urządzenia biurowe (komputer, drukarka, skaner).

Organizacja pracy

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego może realizować świadczenia pielęgniarские w placówkach publicznych i niepublicznych świadczących usługi w trybie ambulatoryjnym lub zapewniających usługi całodobowo.

Praca może być wykonywana w charakterze pracy jednozmianowej lub w systemie zmianowym. Pielęgniarka pracująca w trybie jednozmianowym zapewnia najczęściej opiekę w dni powszednie. Może pełnić funkcje kierownicze w charakterze pielęgniarki oddziałowej lub pielęgniarki koordynującej w oddziałach nefrologii, transplantologii lub stacji dializ. Pielęgniarka zatrudniona w trybie jednozmianowym może też realizować opiekę nad pacjentami w poradni nefrologicznej, poradni transplantologicznej, ośrodka dializy otrzewnowej, w zależności od przyjętej organizacji pracy w danej placówce lub pełnić funkcję edukatora.

Praca wykonywana w trybie zmianowym ma zapewniać pacjentom ciągłość opieki we wszystkie dni tygodnia, również w dni świąteczne. Najczęściej realizowana jest w formie dyżurów pielęgniarских, 12-godzinnych przy organizacji pracy dwuzmianowej lub 8-godzinnych w przypadku pracy trzymianowej. Pracę w systemie zmianowym pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego wykonuje najczęściej w jednostkach szpitalnych posiadających w swojej strukturze oddział nefrologii, transplantologii lub/i stację dializ zapewniającą świadczenia całodobowe. W niepublicznych placówkach, które realizują zabiegi hemodializy w trybie ambulatoryjnym, praca może mieć charakter pracy trójzmianowej.

Charakter pracy, godziny rozpoczęcia i zakończenia pracy określają wewnętrzne przepisy pracodawcy zgodnie z przyjętą organizacją pracy w danej placówce.

Pielęgniarki są ustawowo zobowiązane do zrzeszania się w Okręgowej Izbie Pielęgniarek i Położnych właściwej dla miejsca wykonywania zawodu. Członkostwo w izbie wiąże się z odprowadzaniem składek. Izby prowadzą rejestr pielęgniarek, orzekają w zakresie odpowiedzialności zawodowej i sprawują pieczę nad należytym wykonywaniem zawodów pielęgniarских.

WAŻNE:

Pielęgniarki obowiązkowo przynależą do samorządu zawodowego z chwilą wpisania ich do rejestru pielęgniarek i wydania prawa wykonywania zawodu przez odpowiednią Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych. Ponoszą odpowiedzialność zawodową przed organami samorządu pielęgniarek i położnych, to jest przed Okręgowymi Izbami Pielęgniarek i Położnych oraz Naczelną Izbą Pielęgniarek i Położnych.

Zagrożenia mające wpływ na bezpieczeństwo pracy człowieka

Pielęgniarka – specjalisty pielęgniarstwa nefrologicznego wykonując swoją pracę narażona jest m.in. na:

- działanie drażniących substancji i preparatów chemicznych, w tym środków dezynfekcyjnych, środków myjąco-dezynfekcyjnych, leków, lateksu jako składnika gumy stosowanego przy produkcji rękawic medycznych,

- działanie czynników biologicznych w postaci wirusów, w tym wirusów hepatotropowych⁴⁰, bakterii, grzybów chorobotwórczych, pasożytów,
- działanie czynników fizycznych poprzez ekspozycję na promieniowanie jonizujące, elektromagnetyczne i promieniowanie emitowane przez ekrany monitorów,
- obciążenie układu mięśniowo-szkieletowego związane z wykonywaniem pracy w nieergonomicznych warunkach¹⁹, np.: przenoszenie, transportowanie pacjentów, dystrybucja leków, sprzętu medycznego, wymuszona pozycja ciała, praca zmianowa, praca w porze nocnej, niedobory kadrowe, brak personelu pomocniczego,
- obciążenie psychiczne związane ze stresem wskutek ponoszonej odpowiedzialności za zdrowie i życie pacjenta, podejmowanie działań ratowniczych, działanie pod presją czasu, zachowania agresywne pacjentów,
- urazy, pobicie, potłuczenie w wyniku sprawowania opieki nad pacjentem będącym pod wpływem alkoholu lub narkotyków,
- wystąpienie choroby zawodowej¹⁰ w wyniku ekspozycji²⁰ na czynniki ryzyka w postaci choroby zakaźnej (np. wirusowe zapalenie wątroby) oraz innych chorób, w szczególności obciążających narząd ruchu, choroby alergiczne,
- wystąpienie syndromu wypalenia zawodowego wskutek obciążających warunków pracy oraz wieloletniej opieki nad grupą pacjentów przewlekle chorych; dotyczy szczególnie pracy w stacjach dializ.

2.4. Wymagania psychofizyczne i zdrowotne

Wymagania psychofizyczne

Dla pracownika wykonującego zawód **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** ważne są:

w kategorii wymagań fizycznych

- ogólna wydolność fizyczna,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- sprawność zmysłu węchu,
- sprawność zmysłu dotyku,
- zmysł równowagi;

w kategorii sprawności sensomotorycznych

- koordynacja wzrokowo-ruchowa,
- rozróżnianie barw,
- ostrość wzroku,
- ostrość słuchu,
- powonienie,
- spostrzegawczość,
- czucie dotykowe,
- zręczność rąk i palców;

w kategorii sprawności i zdolności

- zdolność koncentracji uwagi,
- podzielność uwagi,
- zdolność nawiązywania kontaktów z pacjentem niezależnie od stopnia jego niepełnosprawności,
- wyobraźnia,
- predyspozycje do postępowania z ludźmi,
- zdolność nawiązywania kontaktu z ludźmi,
- zdolność współpracy w zespole,

- łatwość wypowiedzania się w mowie i/lub w piśmie,
- zdolność podejmowania szybkich i trafnych decyzji,
- zdolność analizowania sytuacji i podejmowania ryzyka,
- zdolność do przestrzegania reguł, przepisów i standardów,
- zdolność skutecznego przekonywania;

w kategorii cech osobowościowych

- szacunek dla godności człowieka,
- odpowiedzialność za działania zawodowe,
- samodzielność,
- samokontrola,
- empatia,
- asertywność,
- systematyczność,
- operatywność,
- skuteczność,
- gotowość do wprowadzania zmian,
- komunikatywność,
- dokładność,
- radzenie sobie ze stresem,
- gotowość do ustawicznego uczenia się oraz dzielenia się wiedzą.

Więcej informacji znajduje się w sekcjach: 3.3. Kompetencje społeczne; 3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu.

Wymagania zdrowotne

Praca w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** zalicza się do pracy ciężkiej fizycznie, dlatego do wykonywania zawodu niezbędna jest wysoka ogólna wydolność fizyczna oraz sprawność układu kostno-stawowego.

Przeciwwskazaniami do podjęcia pracy w zawodzie są m.in.:

- zaburzenia sprawności kończyn,
- zaburzenia sprawności manualnej,
- zaburzenia zmysłów wzroku, słuchu, węchu,
- zaburzenia sprawności sensomotorycznej, rozróżniania barw, koordynacji wzrokowo-ruchowej w stopniu niewielkim i dużym oraz percepcji kształtów w stopniu dużym,
- zaburzenia układów fizjologicznych, krążeniowego i oddechowego w stopniu dużym, układu nerwowego, mięśniowego i kostno-stawowego w stopniu niewielkim i dużym,
- zaburzenia psychiczne, upośledzenie psychiczne, zaburzenia nerwicowe,
- choroby zakaźne i pasożytnicze.

WAŻNE:

O stanie zdrowia i ewentualnych przeciwwskazaniach do wykonywania zawodu orzeka lekarz medycyny pracy.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie.

2.5. Wykształcenie, tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Wykształcenie niezbędne do podjęcia pracy w zawodzie

Do podjęcia pracy w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** wymagane jest wykształcenie wyższe I stopnia na kierunku pielęgniarstwo oraz ukończenie specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego.

WAŻNE:

Obecnie (2018 r.), zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Zdrowia w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne, nie prowadzi się specjalizacji w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego.

Tytuły zawodowe, kwalifikacje i uprawnienia niezbędne/preferowane do podjęcia pracy w zawodzie

Do wykonywania zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** niezbędne jest posiadanie prawa wykonywania zawodu wydawanego przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych na podstawie dyplomu ukończenia uczelni wyższej kształcącej pielęgniarki. Osobie posiadającej prawo wykonywania zawodu przysługuje prawo posługiwania się tytułem zawodowym „pielęgniarka” albo „pielęgniarz”.

Tytuł specjalisty w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego obecnie (2018 r.) nie jest nadawany.

Pielęgniarki mają ustawowy obowiązek kształcenia podyplomowego. System ten przewiduje edukację w ramach kursów specjalistycznych, kwalifikacyjnych bądź specjalizacji w określonej dziedzinie pielęgniarstwa. Dodatkowym atutem przy zatrudnianiu pielęgniarki – specjalisty pielęgniarstwa nefrologicznego może być zatem:

- tytuł specjalisty w pokrewnej dziedzinie,
- zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów kwalifikacyjnych w dziedzinach pokrewnych,
- zaświadczenia potwierdzające ukończenie kursów specjalistycznych przydatnych w opiece nad pacjentami z chorobą nerek, np.: dializoterapia, wywiad i badania fizykalne,
- tytuł magistra pielęgniarstwa.

Wykaz dziedzin, w których mogą być prowadzone specjalizacje i kursy kwalifikacyjne ogłasza w odrębnych przepisach minister właściwy do spraw zdrowia.

WAŻNE:

Pielęgniarka, która nie wykonuje zawodu łącznie przez okres dłuższy niż 5 lat w okresie ostatnich 6 lat, a zamierza podjąć jego wykonywanie, ma obowiązek zawiadomić o tym właściwą okręgową radę pielęgniarek i położnych i odbyć trwające nie dłużej niż 6 miesięcy przeszkolenie pod nadzorem innej osoby uprawnionej do wykonywania zawodu pielęgniarki, legitymującej się co najmniej 5-letnim doświadczeniem zawodowym, zwanej dalej „opiekunem”. Opiekuna wskazuje kierownik podmiotu, w którym odbywa się przeszkolenie.

Więcej informacji znajduje się w sekcji: 4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu.

2.6. Możliwości rozwoju zawodowego, awansu i potwierdzania kompetencji

Możliwości rozwoju zawodowego i awansu

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego ma obowiązek podnoszenia, aktualizowania wiedzy i umiejętności, poprzez różne formy kształcenia podyplomowego. Proces kształcenia zawodowego można poszerzyć dodatkowo o studia II stopnia.

W ramach rozwoju zawodowego i awansu może zajmować stanowisko:

- pielęgniarki koordynującej pracę innych pielęgniarek,
- pielęgniarki oddziałowej,

- nauczyciela lub pracownika naukowo-dydaktycznego lub pracownika dydaktycznego na kierunku pielęgniarstwo,
- pielęgniarki naczelnej lub dyrektora ds. pielęgniarstwa w zakładach opieki zdrowotnej,
- konsultanta wojewódzkiego w dziedzinie pielęgniarstwa,
- konsultanta krajowego w dziedzinie pielęgniarstwa.

Możliwości potwierdzania kompetencji

Obecnie (2018 r.) w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** nie ma możliwości potwierdzania kompetencji zawodowych w ramach edukacji formalnej i pozaformalnej.

Alternatywną formę potwierdzenia kompetencji w zawodzie oferują instytucje organizatorów kształcenia podyplomowego pielęgniarek (w tym Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych), które potwierdzają:

- ukończenie kursu kwalifikacyjnego w dziedzinie pielęgniarstwa nefrologicznego i dializoterapii, pozwalającego na udzielanie świadczeń zdrowotnych będących w zakresie pielęgniarstwa nefrologicznego,
- ukończenie kursów specjalistycznych przydatnych w opiece nad pacjentem z chorobami nerek.

Do kształcenia w ramach kursu kwalifikacyjnego może przystąpić osoba, która:

- posiada prawo wykonywania zawodu pielęgniarki,
- posiada co najmniej 6-miesięczny staż pracy w zawodzie,
- została dopuszczona do kursu kwalifikacyjnego po przeprowadzeniu postępowania kwalifikacyjnego.

Każdy ukończony pozytywnym wynikiem kurs z różnych dziedzin pielęgniarstwa lub specjalizacja pielęgniarska oraz zdobyte tytuły naukowe w pielęgniarstwie potwierdzone są przez Okręgową Izbę Pielęgniarek i Położnych wpisem do prawa wykonywania zawodu.

Więcej informacji można uzyskać w Bazie Usług Rozwojowych <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl> oraz Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

2.7. Zawody pokrewne

Osoba zatrudniona w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** może rozszerzać swoje kompetencje zawodowe w zawodach pokrewnych:

Nazwa zawodu pokrewnego zgodnie z Klasyfikacją zawodów i specjalności	Kod zawodu
Pielęgniarka oddziałowa	134205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa anestezyjologicznego i intensywnej opieki	222202
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa chirurgicznego	222203
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa epidemiologicznego	222205
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa geriatrycznego	222206
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa neonatologicznego	222209
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa onkologicznego	222211
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa operacyjnego	222212
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki długoterminowej	222213
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa opieki paliatywnej	222214
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa pediatrycznego	222215
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa psychiatrycznego	222216
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa ratunkowego	222217
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa rodzinnego	222218
Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa w ochronie zdrowia pracujących	222220

3. ZADANIA ZAWODOWE I WYMAGANE KOMPETENCJE

3.1. Zadania zawodowe

Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** wykonuje różnorodne zadania, do których należą w szczególności:

- Z1 Sprawowanie profesjonalnej opieki nad pacjentem ze schorzeniami nerek leczonym zachowawczo.
- Z2 Sprawowanie wszechstronnej, indywidualnej opieki nad pacjentem leczonym za pomocą hemodializy i technik ciągłych (hemofiltracja, hemodiafiltracja).
- Z3 Przygotowywanie pacjenta i/lub pomocnika rodzinnego do różnych form dializy otrzewnowej i nadzorowanie jej prawidłowego przebiegu.
- Z4 Sprawowanie profesjonalnej opieki nad pacjentem przed i po zabiegu transplantacji nerki.
- Z5 Przygotowywanie i prowadzenie edukacyjnych programów zdrowotnych dla pacjentów z chorobami nerek i ich rodzin.
- Z6 Prowadzenie współpracy z zespołem terapeutycznym (lekarzem nefrologiem, chirurgiem, psychologiem, dietetykiem, diabetologiem oraz rodziną pacjenta).
- Z7 Prowadzenie współpracy z firmami zaopatrującymi pacjentów w sprzęt niezbędny do dializoterapii¹⁷.
- Z8 Koordynowanie działań mających na celu zapewnienie opieki nefrologicznej.

3.2. Kompetencja zawodowa Kz1: Udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych pacjentom z chorobami nerek

Kompetencja zawodowa Kz1: Udzielanie specjalistycznych świadczeń zdrowotnych pacjentom z chorobami nerek obejmuje zestaw zadań zawodowych Z1, Z2, Z3, Z4, Z5, Z6, Z7, Z8, do realizacji których wymagane są odpowiednie zbiory wiedzy i umiejętności.

Z1 Sprawowanie profesjonalnej opieki nad pacjentem ze schorzeniami nerek leczonym zachowawczo	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Przyczyny powstawania chorób nerek; • Metody diagnostyczne w nefrologii; • Zasady i cel przeprowadzania wywiadu pielęgniarzkiego i badania fizykalnego; • Metody gromadzenia danych o pacjencie; • Problemy pielęgnacyjne pacjentów i sposoby ich rozpoznawania; • Procedury i standardy właściwej opieki nad chorymi; • Zasady obsługi sprzętu i aparatów monitorujących parametry życiowe; • Zasady prowadzenia dokumentacji pielęgniarzkiej i medycznej; • Zasady i program edukacji zdrowotnej w okresie predializacyjnym. 	<ul style="list-style-type: none"> • Identyfikować czynniki ryzyka progresji chorób nerek; • Przygotowywać pacjenta do badań diagnostycznych i zabiegów inwazyjnych w chorobach nerek; • Przeprowadzać wywiad i badanie fizykalne; • Wyciągać wnioski z przeprowadzonego wywiadu pielęgniarzkiego i badania fizykalnego; • Gromadzić dane o pacjencie i stawiać diagnozę pielęgniarzką; • Rozpoznawać problemy pielęgnacyjne pacjentów i podejmować działania celem ich rozwiązania; • Mierzyć parametry życiowe pacjentów; • Stosować odpowiednie interwencje pielęgniarzkie; • Prowadzić dokumentację pielęgniarzką (m.in. kartę gorączkową, bilansu płynów, pomiarów glikemii, pomiarów ciśnienia tętniczego krwi, kartę profilaktyki i leczenia odleżyn, karty procesu pielęgnowania itd.) i medyczną; • Zapoznawać pacjenta i jego rodzinę z formami

	leczenia nerkozastępczego w celu dokonania wyboru terapii nerkozastępczej.
--	--

Z2 Sprawowanie wszechstronnej, indywidualnej opieki nad pacjentem leczonym za pomocą hemodializy i technik ciągłych (hemofiltracja, hemodiafiltracja)

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady organizacji stacji dializ i stanowiska pracy; • Standardy technicznego zabezpieczenia ośrodka hemodializ, wyposażenia stanowiska w materiały medyczne i specjalistyczną aparaturę medyczną; • Standardy jakości wody do hemodializ; • Zadania pielęgniarki w trakcie zabiegu hemodializy; • Rodzaje <u>dostępu naczyniowego</u>¹⁸ do hemodializy; • Powikłania hemodializoterapii; • Pojęcie <u>adekwatności hemodializy</u>¹. 	<ul style="list-style-type: none"> • Określać warunki administracyjne stacji dializ; • Organizować stanowisko pracy zgodnie z obowiązującymi przepisami; • Kontrolować sprawność aparatury i narzędzi wykorzystywanych w codziennej praktyce; • Organizować transport medyczny dla pacjentów poddawanych zabiegom hemodializy; • Wykonywać badania wody do dializ; • Przygotowywać stanowisko dializacyjne; • Prowadzić, monitorować i dokumentować zabiegi hemodializy, hemofiltracji, hemodiafiltracji; • Zapobiegać zakażeniom krwiopochodnym; • Przygotowywać chorego do założenia stałego lub czasowego dostępu naczyniowego; • Pielęgnować pacjenta z przetoką tętniczo-żylną lub <u>cewnikiem dializacyjnym</u>⁸; • Rozpoznawać powikłania dostępu naczyniowego i podejmować skuteczne interwencje w celu zapobiegania im; • Rozpoznawać ostre powikłania dializoterapii; • Rozpoznawać stany zagrożenia życia u pacjentów leczonych za pomocą hemodializy i technik ciągłych; • Interpretować wskaźniki stopnia adekwatności hemodializy; • Pobierać materiał do badań diagnostycznych.

Z3 Przygotowywanie pacjenta i/lub pomocnika rodzinnego do różnych form dializy otrzewnowej i nadzorowanie jej prawidłowego przebiegu

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Wskazania i przeciwwskazania do leczenia dializą otrzewnową; • Rodzaje dializ otrzewnowych; • Zasady opieki nad <u>cewnikiem Tenckhoffa</u>⁹ i jego ujściem; • Sprzęt i płyny dializacyjne stosowane w dializoterapii otrzewnowej; • Powikłania dializoterapii otrzewnowej; • Standardy edukacji pacjenta dializowanego otrzewnowo. 	<ul style="list-style-type: none"> • Kwalifikować pacjentów do różnych form leczenia dializą otrzewnową; • Wykonywać i monitorować zabiegi <u>ciągłej dializy otrzewnowej CADO</u>¹¹ i <u>automatycznej dializy otrzewnowej ADO</u>⁶, ocenić adekwatność leczenia; • Przygotowywać pacjenta do implantacji cewnika otrzewnowego do dializy; • Sprawować opiekę nad cewnikiem Tenckhoffa i jego ujściem; • Organizować niezbędny sprzęt do dializy otrzewnowej; • Zamawiać płyny dializacyjne do domu chorego; • Rozpoznawać powikłania dializoterapii otrzewnowej;

	<ul style="list-style-type: none"> • Pobierać materiał do badań diagnostyczno-laboratoryjnych; • Interpretować wyniki badań; • Postępować zgodnie z procedurami ośrodka dializy otrzewnowej; • Planować i przeprowadzać edukację chorego i/lub pomocnika rodzinnego; • Przygotowywać pacjenta do samokontroli i samoopieki w warunkach domowych.
--	---

Z4 Sprawowanie profesjonalnej opieki nad pacjentem przed i po zabiegu transplantacji nerki

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady przygotowania pacjenta do transplantacji nerki; • Celowość i ryzyko stosowanego leczenia immunosupresyjnego; • Możliwości wystąpienia wczesnych i późnych powikłań po przeszczepieniu nerki; • Zasady edukacji zdrowotnej pacjenta po przeszczepieniu nerki. 	<ul style="list-style-type: none"> • Oceniać motywację chorego do transplantacji nerki; • Określać sytuację socjalną pacjenta i udzielać wsparcia; • Przygotowywać pacjenta do zabiegu przeszczepienia nerki; • Sprawować opiekę nad chorym po zabiegu transplantacji nerki; • Współuczestniczyć w leczeniu immunosupresyjnym; • Rozpoznawać skutki uboczne stosowanego leczenia immunosupresyjnego; • Pobierać krew na poziom stężenia leków immunosupresyjnych; • Rozpoznawać problemy i powikłania wynikające z transplantacji nerki; • Zapobiegać powikłaniom po przeszczepieniu nerki; • Prowadzić edukację pacjenta i jego rodziny przygotowującą do sprawowania nieprofesjonalnej opieki w warunkach domowych; • Uczestniczyć w propagowaniu dawstwa rodzinnego.

Z5 Przygotowywanie i prowadzenie edukacyjnych programów zdrowotnych dla pacjentów z chorobami nerek i ich rodzin

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Cele edukacji zdrowotnej dla pacjentów nefrologicznych i ich rodzin; • Zasady edukacji zdrowotnej pacjentów z chorobami nerek; • Zasady komunikowania się z pacjentem i jego rodziną oraz bariery w komunikowaniu; • Obszary edukacji dla pacjentów nefrologicznych; • Programy zdrowotne i profilaktyczne w nefrologii. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wyposażać osoby z chorobami nerek i ich rodziny w wiedzę i umiejętności sprzyjające zahamowaniu rozwoju choroby i ograniczeniu jej skutków; • Podejmować współpracę z pacjentem i jego rodziną; • Przygotowywać pacjentów do leczenia nerkozastępczego; • Edukować pacjenta i jego rodzinę w zakresie sprawowania samokontroli w warunkach domowych;

	<ul style="list-style-type: none"> • Motywować do zwiększania samodzielności, wyrażania swoich opinii, poglądów, a także opanowania określonych umiejętności; • Motywować do osiągania określonego celu; • Dobierać metody edukacji zdrowotnej (wykład, pokaz, instruktaż, pogadanka); • Dobierać treści edukacyjne odpowiadające rzeczywistym potrzebom zdrowotnym; • Wskazywać i umacniać zachowania sprzyjające zdrowiu; • Stosować zasadę stopniowania trudności; • Przygotowywać chorego do samoopieki; • Udzielać odpowiedzi na pytania pacjentów i ich rodzin dotyczące sprawowania opieki; • Oceniać stopień przygotowania pacjenta i rodziny do opieki; • Przedstawiać czynniki ryzyka progresji chorób nerek podlegające i niepodlegające modyfikacji terapeutycznej; • Zapoznawać z metodami leczenia nerkozastępczego i możliwością przeszczepienia nerki od dawcy żywego; • Przekazywać wiedzę z zakresu żywienia w chorobach nerek; • Realizować programy zdrowotne i profilaktyki.
--	--

Z6 Prowadzenie współpracy z zespołem terapeutycznym (lekarzem nefrologiem, chirurgiem, psychologiem, dietetykiem, diabetologiem oraz rodziną pacjenta)

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie współpracy z zespołem terapeutycznym; • Techniki i zasady komunikacji interpersonalnej; • Potrzebę zaangażowania rodziny w proces opieki nad pacjentem z chorobą nerek; • Prawa pacjenta. 	<ul style="list-style-type: none"> • Komunikować się z członkami interdyscyplinarnego zespołu terapeutycznego w sposób skuteczny i profesjonalny; • Koordynować opiekę nad pacjentem nefrologicznym; • Utrzymywać relacje interpersonalne zgodne z zasadami poszanowania godności pomiędzy pacjentem i jego rodziną, a poszczególnymi członkami zespołu terapeutycznego; • Przestrzegać praw pacjenta, ze szczególnym uwzględnieniem pacjenta nefrologicznego.

Z7 Prowadzenie współpracy z firmami zaopatrującymi pacjentów w sprzęt niezbędny do dializoterapii

WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Znaczenie i zasady współpracy z przedstawicielami firm zaopatrującymi pacjentów w niezbędny sprzęt do dializoterapii; • Warunki społeczno-bytowe pacjentów; • Zasady funkcjonowania systemu dostaw <u>home delivery</u>²⁶. 	<ul style="list-style-type: none"> • Współpracować z przedstawicielami firm zaopatrującymi pacjentów w niezbędny sprzęt do wykonywania zabiegów dializacyjnych w domu; • Organizować i/lub dostosowywać warunki środowiska domowego do odbioru sprzętu do dializ dostarczanego pacjentowi.

Z8 Koordynowanie działań mających na celu zapewnienie opieki nefrologicznej	
WIEDZA – zna i rozumie:	UMIEJĘTNOŚCI – potrafi:
<ul style="list-style-type: none"> • Zasady zapewnienia jakości opieki nad pacjentem nefrologicznym; • Czynniki utrudniające osiągnięcie wysokiej jakości opieki nefrologicznej; • Znaczenie kontroli i oceny jakości pracy własnej i podległego personelu; • Znaczenie działań promujących zdrowy styl życia; • Akty prawne i inne regulacje w zakresie świadczeń pielęgniarstwa w dziedzinie nefrologii; • Zasady funkcjonowania i cele organizacji zrzeszających pacjentów nefrologicznych; • Proces adaptacji zawodowej pielęgniarki nefrologicznej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Ustalać priorytety opieki nad pacjentem nefrologicznym; • Monitorować jakość świadczonej opieki nad pacjentem nefrologicznym; • Opracowywać procedury zapewnienia jakości usług nefrologicznych; • Prowadzić proces pielęgnowania pacjenta nefrologicznego; • Motywować pacjenta do przynależności do organizacji zrzeszających pacjentów nefrologicznych; • Nawiązywać kontakty z przedstawicielami tych organizacji; • Sprawować opiekę nad procesem adaptacji zawodowej dla pielęgniarek rozpoczynających pracę na stanowisku pielęgniarki nefrologicznej.

3.3. Kompetencje społeczne

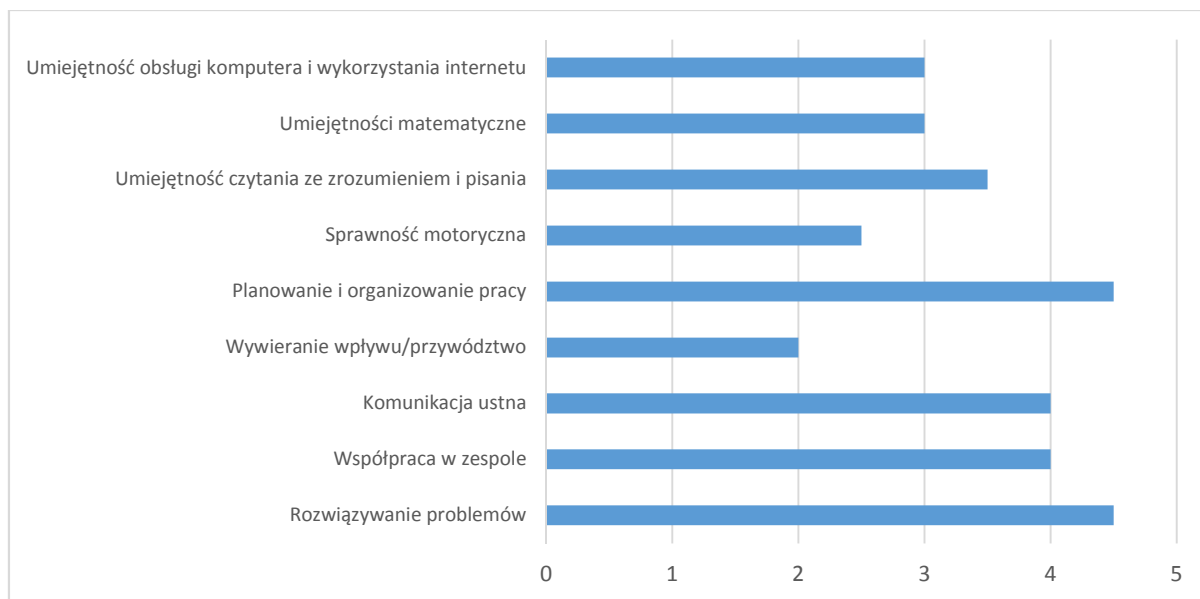
Pracownik w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** powinien posiadać kompetencje społeczne niezbędne do prawidłowego i skutecznego wykonywania zadań zawodowych.

W szczególności pracownik jest gotów do:

- Ponoszenia odpowiedzialności za bezpieczeństwo własne, pacjenta i jego środowiska w ramach opieki nefrologicznej.
- Przestrzegania tajemnicy zawodowej i praw pacjenta.
- Kierowania się zasadami Kodeksu Etyki Zawodowej Pielęgniarki i Położnej Rzeczypospolitej Polskiej.
- Dokonywania samooceny i weryfikacji działania własnego i oceny osób, którymi kieruje w zakresie realizacji zadań zawodowych w ramach opieki nefrologicznej.
- Realizowania współpracy z personelem szpitala w obszarze opieki nefrologicznej.
- Sprawowania opieki nad pacjentem z chorobą nerek zgodnie z aktualną wiedzą medyczną.
- Podejmowania działań w stanach zagrożenia zdrowia i życia.
- Działania w sytuacjach konfliktowych w efektywny sposób.
- Wyrażania szacunku i empatii dla pacjenta.
- Doskonalenia kompetencji zawodowych w sposób ciągły, z uwzględnieniem zmian organizacyjnych, prawnych oraz związanych z postępem badań nefrologicznych.

3.4. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu

Pracownik powinien mieć zdolność właściwego wykonywania zadań zawodowych i predyspozycje do rozwoju zawodowego. Dlatego wymaga się od niego odpowiednich kompetencji kluczowych. Zostały one zilustrowane w formie profilu (rys. 1) ukazującego wagę kompetencji kluczowych dla zawodu **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego**.

Rys. 1. Profil kompetencji kluczowych dla zawodu pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego

Uwaga:

Wykaz kompetencji kluczowych opracowano na podstawie wykazu stosowanego w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – projekt PIAAC (OECD).

3.5. Powiązanie kompetencji zawodowych z opisami poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji oraz Sektorowej Ramy Kwalifikacji

Kompetencje zawodowe pracownika w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** nawiązują do opisów poziomów Polskiej Ramy Kwalifikacji.

Opis zawodu, zadań zawodowych i wymagań kompetencyjnych może stanowić materiał informacyjny dla przygotowania (lub aktualizacji) opisów kwalifikacji wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji (ZSK). Więcej informacji:

- Zintegrowany System Kwalifikacji: <https://www.kwalifikacje.gov.pl>
- Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji: <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

4. ODNIESIENIE DO SYTUACJI ZAWODU NA RYNKU PRACY I MOŻLIWOŚCI DOSKONALENIA ZAWODOWEGO

4.1. Możliwości podjęcia pracy w zawodzie

Pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego może podjąć pracę w publicznych i niepublicznych zakładach opieki zdrowotnej, a także innych podmiotach, m.in. w:

- szpitalach uniwersyteckich, wojewódzkich i powiatowych, w tym na oddziałach nefrologii
- poradniach specjalistycznych o profilu nefrologicznym lub transplantologicznym,
- stacjach dializ realizujących świadczenia w trybie ambulatoryjnym lub całodobowym,
- ośrodkach dializy otrzewnowej³⁰,
- ośrodkach transplantacji,
- zakładach opiekuńczo leczniczych,
- placówkach oświatowych, uczelniach i szkołach kształcących w zawodzie pielęgniarki,
- instytucjach naukowo-badawczych,
- jednostkach administracji publicznej (np. jako konsultant w dziedzinie pielęgniarstwa na szczeblu wojewódzkim lub krajowym).

Obecnie (2018 r.) pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego to zawód poszukiwany na rynku pracy.

WAŻNE:

Zachęcamy do sprawdzenia dostępnych ofert pracy w **Centralnej Bazie Ofert Pracy:**
<http://oferty.praca.gov.pl>

Natomiast aktualizacje informacji o możliwościach zatrudnienia w zawodzie, przyszłe zapotrzebowanie na dany zawód na rynku pracy oraz dodatkowe informacje można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Ranking (monitoring) zawodów deficytowych i nadwyżkowych:

<http://mz.praca.gov.pl>

<https://www.gov.pl/web/rodzina/zawody-deficytowe-zrownowazone-i-nadwyzkowe>

Barometr zawodów: <https://barometrzwodow.pl>

Wojewódzkie obserwatoria rynku pracy:

Mazowieckie – <http://obserwatorium.mazowsze.pl>

Małopolskie – <https://www.obserwatorium.malopolska.pl>

Lubelskie – <http://lorp.wup.lublin.pl>

Regionalne Obserwatorium Rynku Pracy w Łodzi – <http://obserwatorium.wup.lodz.pl>

Pomorskie – <http://www.porp.pl>

Opolskie – <http://www.obserwatorium.opole.pl>

Wielkopolskie – <http://www.obserwatorium.wup.poznan.pl>

Zachodniopomorskie – <https://www.wup.pl/pl/dla-instytucji/zachodniopomorskie-obserwatorium-ryнку-pracy>

Podlaskie – <http://www.obserwatorium.up.podlasie.pl>

Zielona Linia. Centrum Informacyjne Służb Zatrudnienia:

<http://zielonalinia.gov.pl>

Portal Prognozowanie Zatrudnienia:

www.prognozowaniezatrudnienia.pl

Portal EU Skills Panorama:

<http://skillspanorama.cedefop.europa.eu/en>

Europejski portal mobilności zawodowej EURES:

<https://eures.praca.gov.pl>

<https://ec.europa.eu/eures/public/pl/homepage>

4.2. Instytucje oferujące kształcenie, szkolenie i/lub potwierdzanie kompetencji w ramach zawodu

Kształcenie

Instytucje oferujące kształcenie w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** to uniwersytety medyczne, państwowe i niepaństwowe wyższe szkoły zawodowe. Oferują one studia wyższe I i II stopnia na wydziałach pielęgniarstwa (bez specjalizacji).

Szkolenie

Pielęgniarki mają ustawowy obowiązek stałego aktualizowania wiedzy i umiejętności zawodowych.

Obecnie (2018 r.), zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa, organizatorami kształcenia podyplomowego pielęgniarek mogą być:

- uczelnie, szkoły prowadzące działalność dydaktyczną i badawczą w dziedzinie nauk medycznych,
- podmioty lecznicze,
- inne podmioty po uzyskaniu wpisu do właściwego rejestru podmiotów prowadzących kształcenie podyplomowe.

Wykaz dziedzin, w których mogą być prowadzone szkolenia w formie kursów kwalifikacyjnych dla osób pracujących w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** ogłasza w odrębnych przepisach minister właściwy do spraw zdrowia. Natomiast przykładowa tematyka kursów specjalistycznych może obejmować takie zagadnienia, jak:

- dializoterapia,
- podstawy opieki paliatywnej,
- wywiad i badania fizykalne.

Dodatkowo pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego może aktualizować swoją wiedzę poprzez udział w konferencjach naukowych, sympozjach, warsztatach, odczytach, jak również poprzez samokształcenie.

WAŻNE:

Więcej informacji o instytucjach oferujących kształcenie, szkolenie i/lub walidację kompetencji w ramach zawodu można uzyskać, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Szkolnictwo wyższe:

www.wybierzstudia.nauka.gov.pl

Szkolnictwo zawodowe:

<https://www.ore.edu.pl/category/ksztalcenie-zawodowe-i-ustawiczne>

<http://doradztwo.ore.edu.pl/wyberam-zawod>

<https://zrp.pl>

Szkolenia zawodowe:

Okręgowe Izby Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl/kontakt/kontakt-oipip>

Rejestr Instytucji Szkoleniowych – <http://www.stor.praca.gov.pl/portal/#/ris>

Baza Usług Rozwojowych – <https://uslugirozwojowe.parp.gov.pl>

Inne źródła danych:

Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji – <https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl>

Bilans Kapitału Ludzkiego – <https://bkl.parp.gov.pl>

Fundacja Rozwoju Systemu Edukacji – <http://www.frse.org.pl>, <http://europass.org.pl>

Learning Opportunities and Qualifications in Europe – <https://ec.europa.eu/ploteus>

4.3. Zarobki osób wykonujących dany zawód/daną grupę zawodów

Obecnie (2018 r.) wynagrodzenie miesięczne osób pracujących w zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** zawiera się najczęściej w przedziale od 3290 zł do 6400 zł w przeliczeniu na jeden etat. Większość pielęgniarek nefrologicznych osiąga zarobki w dolnej części tego przedziału.

Wynagrodzenie to jest zróżnicowane i uzależnione od kilku czynników, w tym od:

- stażu pracy,
- wykształcenia,
- formy zatrudnienia (umowa o pracę, kontrakt cywilnoprawny),
- referencyjności danej placówki ochrony zdrowia,
- rodzaju pracodawcy (prywatny, publiczny),
- sytuacji na lokalnym rynku pracy.

WAŻNE:

Zarobki osób wykonujących dany zawód/grupę zawodów są orientacyjne i mogą szybko stracić aktualność. Dlatego na bieżąco należy sprawdzać, jakie zarobki oferuje rynek pracy, korzystając z **polecanych źródeł danych**.

Polecane źródła danych [dostęp: 31.10.2018]:

Wynagrodzenie w Polsce według danych GUS:

<http://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/rynek-pracy/pracujacy-zatrudnieni-wynagrodzenia-koszty-pracy>

Przykładowe portale informujące o zarobkach:

<https://wynagrodzenia.pl/gus>

<https://wynagrodzenia.pl/kategoria/zarobki-na-stanowiskach-i-szczeblach>

<https://sedlak.pl/raporty-placowe>

<https://zarobki.pracuj.pl>

<https://www.forbes.pl/ogolnopolskie-badanie-wynagrodzen>

<https://www.kariera.pl/wynagrodzenia>

4.4. Możliwości zatrudnienia osób niepełnosprawnych w zawodzie

W zawodzie **pielęgniarka – specjalista pielęgniarstwa nefrologicznego** możliwe jest zatrudnienie osób z niepełnosprawnościami. Zawód mogą wykonywać osoby z następującymi rodzajami niepełnosprawności – pod warunkiem odpowiedniego dostosowania środowiska pracy (pod względem technicznym i organizacyjnym) do rodzaju niepełnosprawności:

- z dysfunkcją narządu słuchu (03-L), pod warunkiem, że niepełnosprawność ta jest możliwa do skorygowania za pomocą aparatów słuchowych;
- z wadami i dysfunkcją wzroku (04-O), w przypadku możliwości skorygowania ich szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi,
- z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych (05-R); wymagane jest wówczas wyposażenie stanowiska w uchwyty, poręcze, regulowaną wysokość krzesła, podnóżka i inne udogodnienia,
- z innymi rodzajami niepełnosprawności wynikającymi z chorób układu krążenia, oddechowego, pokarmowego, moczowo-płciowego i innych pod warunkiem, że praca jest zorganizowana w taki sposób, aby pracownik miał możliwość regularnego przyjmowania leków i dokonywania niezbędnych zabiegów pielęgnacyjno-medycznych (np. zastrzyków z insuliny).

WAŻNE:

Decyzja o zatrudnieniu osoby z jakimkolwiek rodzajem niepełnosprawności może być podjęta wyłącznie po indywidualnej konsultacji z lekarzem medycyny pracy.

5. ODNIESIENIE DO EUROPEJSKIEJ KLASYFIKACJI UMIEJĘTNOŚCI/KOMPETENCJI, KWALIFIKACJI I ZAWODÓW (ESCO)

Europejska klasyfikacja umiejętności/kompetencji, kwalifikacji i zawodów (European Skills/Competences, Qualifications and Occupations – ESCO) jest narzędziem łączącym rynek edukacji z rynkiem pracy. ESCO jest częścią strategii „Europa 2020”. W klasyfikacji określono i uszeregowano umiejętności, kompetencje, kwalifikacje i zawody istotne dla unijnego rynku pracy oraz kształcenia i szkolenia. Tworzenie europejskiego rynku pracy, a w przyszłości wspólnego obszaru kształcenia ustawicznego wymaga, aby zdobywane przez jednostki umiejętności oraz kwalifikacje były zrozumiałe oraz łatwo porównywalne między krajami, a także – by promowały mobilność wśród pracowników.

Obecnie (2018 r.) klasyfikacja ESCO jest dostępna w 27 językach (w 24 językach UE, islandzkim, norweskim i arabskim) za pośrednictwem platformy ESCO: <https://ec.europa.eu/esco/portal/home>

Klasyfikacja ESCO została oparta na trzech filarach i pokazuje w sposób systematyczny relacje między nimi:

- **Zawody:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/occupation>
- **Umiejętności/Kompetencje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/skill>
- **Kwalifikacje:** <https://ec.europa.eu/esco/portal/qualification>

6. ŹRÓDŁA DODATKOWYCH INFORMACJI O ZAWODZIE

Podstawowe regulacje prawne:

Stan prawny na dzień: 31.10.2018 r.

- Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2013/55/UE z dnia 20 listopada 2013 r. zmieniająca dyrektywę 2005/36/WE w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych i rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym (Dz. U. UE L 354 z 28.12.2013, s. 132).
- Dyrektywa 2005/36/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 września 2005 r. w sprawie uznawania kwalifikacji zawodowych (Dz. U. UE L 255 z 30.9.2005, s. 22).
- Ustawa z dnia 20 lipca 2018 r. – Prawo o szkolnictwie wyższym i nauce (Dz. U. poz. 1668, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 października 2017 r. o podstawowej opiece zdrowotnej (Dz. U. poz. 2217, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 22 grudnia 2015 r. o Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 986, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 11 września 2015 r. o zdrowiu publicznym (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1492).
- Ustawa z dnia 15 lipca 2011 r. o zawodach pielęgniarki i położnej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 123, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 1 lipca 2011 r. o samorządzie pielęgniarek i położnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 916).
- Ustawa z dnia 28 kwietnia 2011 r. o systemie informacji w ochronie zdrowia (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1845, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 kwietnia 2011 r. o działalności leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 160, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 sierpnia 2010 r. o ochronie informacji niejawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 412, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 151, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 6 listopada 2008 r. o prawach pacjenta i Rzeczniku Praw Pacjenta (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1318, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1510, z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 20 kwietnia 2004 r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 1265 i 1149, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 28 lutego 2017 r. w sprawie rodzaju i zakresu świadczeń zapobiegawczych, diagnostycznych, leczniczych i rehabilitacyjnych udzielanych przez pielęgniarkę albo położną samodzielnie bez zlecenia lekarskiego (Dz. U. poz. 497).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 30 września 2016 r. w sprawie kształcenia podyplomowego pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 1761).
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 13 kwietnia 2016 r. w sprawie charakterystyk drugiego stopnia Polskiej Ramy Kwalifikacji typowych dla kwalifikacji o charakterze zawodowym – poziomy 1–8 (Dz. U. poz. 537).
- Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 227).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 12 grudnia 2013 r. w sprawie wykazu dziedzin pielęgniarstwa oraz dziedzin mających zastosowanie w ochronie zdrowia, w których może być prowadzona specjalizacja i kursy kwalifikacyjne (Dz. U. poz. 1562).

- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 22 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu świadczeń pielęgnacyjnych i opiekuńczych w ramach opieki długoterminowej (t.j. Dz. U. z 2015 r. poz. 1658).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu ambulatoryjnej opieki specjalistycznej (t.j. Dz. U. z 2016 r. poz. 657, z późn. zm.).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 6 listopada 2013 r. w sprawie świadczeń gwarantowanych z zakresu rehabilitacji leczniczej (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 465).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 sierpnia 2012 r. w sprawie szczegółowych wymagań dotyczących kształcenia pielęgniarek i położnych (Dz. U. poz. 970).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 9 lipca 2012 r. w sprawie szczegółowego zakresu znajomości języka polskiego w mowie i w piśmie, niezbędnego do wykonywania zawodów pielęgniarki i położnej (Dz. U. poz. 817).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 20 lipca 2011 r. w sprawie kwalifikacji wymaganych od pracowników na poszczególnych rodzajach stanowisk pracy w podmiotach leczniczych niebędących przedsiębiorcami (Dz. U. Nr 151 poz. 896).
- Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (t.j. Dz. U. z 2018 r. poz. 753).

Literatura branżowa:

- Białobrzaska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2013
- Białobrzaska B., Kłiś A.: Jak dbać o dostęp naczyniowy do hemodializy. Wydawnictwo Via Medica, Gdańsk 2009.
- Black P.G., Daugirdas J.T., Ing T.S.: Podręcznik dializoterapii. Wydawnictwo Czelej, Poznań 2008.
- Cierpka L., Durlik M.: Transplantologia kliniczna. Wydawnictwo Termedia, Poznań 2016.
- Dębska-Ślizień A., Śledziński Z., Rutkowski B.: Jak żyć z przeszczepioną nerką. Poradnik dla pacjentów i ich bliskich. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2010.
- Dyk D.: Badanie fizykalne w pielęgniarstwie. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2010.
- Jankowiak B., Kowalewska B., Krajewska-Kuśak E., Rolka H.: Transplantologia i pielęgniarstwo transplantacyjne. PZWL, Warszawa 2016.
- Jurkowska G., Łagoda K. (red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2011.
- Nowacka A., Kubala A., Pawłowska E.: POZ w Polsce. Struktura, zadania, funkcje. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2017.
- Rogala-Pawelczyk G., Kubajka-Piotrowska J.: Wizerunek pielęgniarki i położnej na tle nowych wyzwań w pielęgniarstwie polskim i europejskim. Naczelna Rada Pielęgniarek i Położnych, 2009.
- Rutkowski B., Kaliciński P., Śledziński Z., Wujtewicz M., Milecka A.: Wytyczne dotyczące zasad zgłaszania, kwalifikacji i przygotowania zmarłych dawców do pobrania narządów. Wydawnictwo Via Medica, Gdańsk 2009.
- Rutkowski B.: Dializoterapia w praktyce pielęgniarstwie. Wydawnictwo MAKmed, Gdańsk 2002.
- Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze. Poradnik dla pacjentów i ich rodzin. Wydawnictwo Via Medica, Gdańsk 2013.
- Rutkowski B.: Nefrologia i leczenie nerkozastępcze. Praktyczny przewodnik. Wydawnictwo Via Medica, Gdańsk 2013.
- Simon K (red.): Zakaźne choroby wątroby i dróg żółciowych. Wyd. 2. Wydawnictwo Termedia, Poznań 2015.
- Szczekliki A., Gajewski P.: Interna Szczekliki – Podręcznik chorób wewnętrznych 2014. Medycyna Praktyczna, Kraków 2014.

- Ślusarczyk B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom I. Wydawnictwo Czelej, Lublin 2011.
- Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D. (red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. Wydawnictwo Lekarskie PZWL, Warszawa 2009.

Zasoby internetowe [dostęp: 31.10. 2018]:

- Baza danych standardów kwalifikacji/kompetencji zawodowych i modułowych programów szkoleń: <ftp://kwalifikacje.praca.gov.pl>
- Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy: <https://www.ciop.pl>
- Centrum Kształcenia Podyplomowego Pielęgniarek i Położnych: <http://www.ckppip.edu.pl>
- Centrum Monitorowania Jakości w Ochronie Zdrowia: <http://www.cmj.org.pl>
- Europejskie Towarzystwo Pielęgniarek Dializacyjnych i Transplantacyjnych EDTNA – ERCA: <http://www.edtnaerca.org>
- Ministerstwo Zdrowia: <https://www.gov.pl/zdrowie>
- Naczelna Izba Pielęgniarek i Położnych: <http://nipip.pl>
- Polskie Towarzystwo Pielęgniarek Nefrologicznych: https://nefroedu.pl/dla_pielęgniarek/aktualnosci
- Portal Asystent BHP: <https://asystentbhp.pl>
- Portal branżowy NefroCare: <https://www.nephrocare.pl/dla-pacjentow-strona-glowna/leczenie/dializa-otrzewnowa.html>
- Portal Polskie Towarzystwo Ergonomiczne: <https://ergonomia-polska.com>
- Standardy orzecznictwa lekarskiego ZUS: <http://www.zus.pl/lekarze/publikacje/standardy-orzecznictwa-lekarskiego-zus>
- Warszawski Uniwersytet Medyczny Katedra i Klinika Chirurgii Ogólnej i Transplantacyjnej: <http://www.chirurgia-transplantacyjna.wum.edu.pl>
- Wyszukiwarka opisów zawodów: <http://psz.praca.gov.pl/rynek-pracy/bazy-danych/klasyfikacja-zawodow-i-specjalnosci/wyszukiwarka-opisow-zawodow>

7. SŁOWNIK POJĘĆ

7.1. Definicje powiązane z opisem informacji o zawodzie (zawodoznawcze)

Nazwa pojęcia	Definicja pojęcia
Awans zawodowy	Wyróżnia się dwa podstawowe rodzaje awansu – pionowy oraz poziomy. Awans pionowy oznacza zmianę stanowiska na wyższe w hierarchii przedsiębiorstwa/organizacji oraz przyznanie wyższego wynagrodzenia i poszerzenie uprawnień, np. awans polegający na osiągnięciu wyższego stopnia wymagań formalnych w policji, w wojsku, mianowanie na wyższy stopień – awans nauczycielski. Awans poziomy oznacza zmianę stanowiska niepociągającą za sobą zmiany pozycji pracownika w hierarchii firmy, np. objęcie dodatkowego stanowiska przez pracownika, powierzenie nowych zadań, rozszerzenie uprawnień i zakresu podejmowanych decyzji.
Czynności zawodowe	Są to działania podejmowane w ramach zadania zawodowego i dające efekt w postaci realizacji celu przewidzianego w zadaniu zawodowym.
Edukacja formalna	Kształcenie realizowane przez publiczne i niepubliczne szkoły oraz inne podmioty systemu oświaty, uczelnie oraz inne podmioty systemu szkolnictwa wyższego w ramach programów, które prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych oraz kwalifikacji nadawanych po ukończeniu studiów podyplomowych (zgodnie z ustawą Prawo o szkolnictwie wyższym) albo kwalifikacje w zawodzie (zgodnie z przepisami oświatowymi).
Edukacja pozaformalna	Kształcenie i szkolenie realizowane w ramach programów, które nie prowadzą do uzyskania kwalifikacji pełnych lub kwalifikacji właściwych dla edukacji formalnej.
Efekty uczenia się	Wiedza, umiejętności oraz kompetencje społeczne nabyte w procesie uczenia się (w ramach edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne).

Europejskie Ramy Kwalifikacji (ERK)	Przyjęta w Unii Europejskiej struktura i opis poziomów kwalifikacji umożliwiające porównanie kwalifikacji uzyskiwanych w różnych państwach. W ERK wyróżniono 8 poziomów kwalifikacji opisywanych za pomocą efektów uczenia się (wiedza, umiejętności i kompetencje). ERK stanowi układ odniesienia do krajowych ram kwalifikacji, w tym do PRK.
Kody niepełnosprawności	Są symbolami rodzaju schorzenia, które ma decydujący wpływ na to, do jakich prac osoba niepełnosprawna może być kierowana, a do jakich nie powinna ze względu na jej zdrowie i skuteczność pracy na danym stanowisku. Podstawowe kody niepełnosprawności: 01-U upośledzenie umysłowe, 02-P choroby psychiczne, 03-L zaburzenia głosu, mowy i choroby słuchu, 04-O choroby narządu wzroku, 05-R upośledzenie narządu ruchu, 06-E epilepsja, 07-S choroby układu oddechowego i krążenia, 08-T choroby układu pokarmowego, 09-M choroby układu moczowo-płciowego, 10-N choroby neurologiczne, 11-I inne, w tym schorzenia: endokrynologiczne, metaboliczne, zaburzenia enzymatyczne, choroby zakaźne i odzwierzęce, zeszpecenia, choroby układu krwiotwórczego, 12-C całościowe zaburzenia rozwojowe.
Kompetencje społeczne	Jest to rozwinięta w toku uczenia się zdolność kształtowania własnego rozwoju oraz autonomicznego i odpowiedzialnego uczestniczenia w życiu zawodowym i społecznym, z uwzględnieniem etycznego kontekstu własnego postępowania.
Kompetencje kluczowe	Są to kompetencje (połączenie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych) integracji społecznej i zatrudnienia potrzebne w życiu zawodowym i pozazawodowym oraz do bycia aktywnym obywatelem. Na potrzeby opracowania informacji o zawodach wyróżniono 9 kompetencji, które zostały wybrane i pogrupowane ze zbioru 15 kompetencji kluczowych wyodrębnionych w Międzynarodowym Badaniu Kompetencji Osób Dorosłych – Projekt PIAAC prowadzonym cyklicznie przez OECD.
Kompetencja zawodowa	Jest to układ wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych niezbędnych do wykonywania, w ramach wydzielonego zakresu pracy w zawodzie zestawu zadań zawodowych. Posiadanie jednej lub kilku kompetencji zawodowych powinno umożliwić zatrudnienie na co najmniej jednym stanowisku pracy w zawodzie.
Kwalifikacja	Oznacza zestaw efektów uczenia się w zakresie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych nabytych w edukacji formalnej, edukacji pozaformalnej lub poprzez uczenie się nieformalne, zgodnych z ustalonymi dla danej kwalifikacji wymaganiami, których osiągnięcie zostało sprawdzone w procesie walidacji oraz formalnie potwierdzone przez uprawniony podmiot certyfikujący. W Zintegrowanym Systemie Kwalifikacji wyodrębniono 4 rodzaje kwalifikacji: pełne, częściowe, rynkowe i uregulowane.
Polska Rama Kwalifikacji (PRK)	Opis ośmiu wyodrębnionych w Polsce poziomów kwalifikacji odpowiadających odpowiednim poziomom Europejskich Ram Kwalifikacji sformułowany za pomocą ogólnych charakterystyk efektów uczenia się dla kwalifikacji na poszczególnych poziomach ujętych w kategoriach wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych.
Potwierdzanie kompetencji	Jest to proces polegający na sprawdzeniu, czy kompetencje wymagane dla danej kwalifikacji zostały osiągnięte. Terminy o podobnym znaczeniu: „walidacja”, „egzaminowanie”. Proces ten prowadzi do certyfikacji – wydania przez upoważnioną instytucję „dyplomu”, „świadectwa”, „certyfikatu”.
Sektorowa Rama Kwalifikacji (SRK)	Opis poziomów kwalifikacji funkcjonujących w danym sektorze lub branży; poziomy Sektorowych Ram Kwalifikacji odpowiadają odpowiednim poziomom Polskiej Ramy Kwalifikacji.
Sprawności sensomotoryczne	Są to sprawności związane z funkcjonowaniem narządów zmysłów (wzroku, słuchu, smaku, powonienia, dotyku) oraz narządu ruchu (sprawność rąk, precyzja ruchów rąk, sprawność nóg, koordynacja wzrokowo-ruchowa itp.).
Stanowisko pracy	Jest to miejsce pracy w strukturze organizacyjnej, np. przedsiębiorstwa, instytucji, organizacji, w ramach którego pracownik wykonuje zadania zawodowe stale lub okresowo. Do prawidłowego wykonywania zadań na danym stanowisku pracy konieczne jest posiadanie wiedzy, umiejętności oraz kompetencji społecznych właściwych dla kompetencji zawodowych wyodrębnionych w zawodzie.

Tytuł zawodowy	Jest przyznawany osobie, która udowodniła, że posiada określony zasób wiedzy i umiejętności potrzebny do wykonywania danego zawodu. W niektórych grupach zawodowych (technicy, lekarze, rzemieślnicy) istnieją ustawowo zadekretowane nazwy i hierarchie tych tytułów, podczas gdy w innych nie ma takich systemów. Przykładowo tytuły zawodowe uzyskiwane w szkołach i placówkach oświaty to: robotnik wykwalifikowany i technik, w rzemiośle: uczeń, czeladnik, mistrz, w kulturze fizycznej: trener, instruktor, menedżer sportu.
Umiejętności	Jest to przyswojona w procesie uczenia się zdolność do wykonywania zadań i rozwiązywania problemów właściwych dla dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Uprawnienia zawodowe	Oznaczają posiadanie prawa do wykonywania czynności zawodowych (zawodu), do których dostęp jest ograniczony poprzez przepisy prawne przewidujące konieczność posiadania odpowiedniego wykształcenia, spełnienia wymagań kwalifikacyjnych lub innych dodatkowych wymagań.
Uczenie się nieformalne	Uzyskiwanie efektów uczenia się poprzez różnego rodzaju aktywność poza edukacją formalną i edukacją pozaformalną, w tym poprzez samouczenie się i doświadczenie uzyskane w pracy.
Walidacja	Oznacza sprawdzenie czy osoba ubiegająca się o nadanie określonej kwalifikacji, niezależnie od sposobu uczenia się (edukacja formalna, pozaformalna i uczenie się nieformalne) tej osoby, osiągnęła wyodrębnioną część lub całość efektów uczenia się wymaganych dla tej kwalifikacji.
Wiedza	Jest to zbiór opisów obiektów i faktów, zasad, teorii oraz praktyk przyswojonych w procesie uczenia się, odnoszących się do dziedziny uczenia się lub działalności zawodowej.
Wykształcenie	Oznacza rezultat procesu kształcenia w zakresie ogólnym i specjalistycznym charakteryzowany na podstawie: <ul style="list-style-type: none"> – poziomu wykształcenia odpowiadającego poziomowi ukończonej szkoły (np. wykształcenie: podstawowe, gimnazjalne, ponadpodstawowe, ponadgimnazjalne, czeladnicze, policealne, wyższe (pierwszy, drugi i trzeci stopień), – profilu wykształcenia (ukończonej szkoły) lub dziedziny wykształcenia (kierunek lub kierunek i specjalność ukończonej szkoły wyższej lub wyższej szkoły zawodowej).
Zadanie zawodowe	Jest to logiczny wycinek lub etap pracy w ramach zawodu o wyraźnie określonym początku i końcu wykonywany na stanowisku pracy. Na zadanie zawodowe składa się układ czynności zawodowych powiązanych jednym celem, kończący się określonym wytworem, usługą lub istotną decyzją. W wyniku podziału pracy każdy zawód różni się wykonywanymi zadaniami, na które składają się czynności zawodowe.
Zawód	Jest to zbiór zadań zawodowych wyodrębnionych w wyniku społecznego podziału pracy, wykonywanych przez poszczególne osoby i wymagających odpowiednich kwalifikacji i kompetencji (wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), zdobytych w wyniku kształcenia lub praktyki. Wykonywanie zawodu stanowi źródło utrzymania.
Zintegrowany System Kwalifikacji (ZSK)	Wyodrębniona część Krajowego Systemu Kwalifikacji, w której obowiązują określone w ustawie standardy opisywania kwalifikacji oraz przypisywania poziomu Polskiej Ramy Kwalifikacji do kwalifikacji, zasady włączania kwalifikacji do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji i ich ewidencjonowania w Zintegrowanym Rejestrze Kwalifikacji (ZRK), a także zasady i standardy certyfikowania kwalifikacji oraz zapewniania jakości nadawania kwalifikacji. Informacje o ZSK są dostępne pod adresem: https://www.kwalifikacje.gov.pl
Zintegrowany Rejestr Kwalifikacji (ZRK)	Rejestr publiczny prowadzony w systemie teleinformatycznym ewidencjonujący kwalifikacje włączone do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji. Informacje o ZRK są dostępne pod adresem: https://rejestr.kwalifikacje.gov.pl

7.2. Definicje związane z wykonywaniem zawodu (branżowe)

Lp.	Nazwa pojęcia	Definicja	Źródło
1	Adekwatność dializy	Ocena skuteczności dializy przy zastosowaniu wskaźników określających stopień adekwatności, wynik łącznej oceny dawki dializy oraz skutków jej klinicznego stosowania przez dłuższy czas.	Białobrzaska B., Dębska-Ślizień A.: Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013

2	Aparat do automatycznej dializy otrzewnowej	Urządzenie zwane cyklerem służące do wprowadzania płynu do dializy za pomocą specjalnego zestawu rurek do jamy brzusznej pacjenta. Cykler automatycznie usuwa płyn z jamy otrzewnej pacjenta i ponownie go tam wprowadza podczas snu.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
3	Aparat do ciągłego leczenia nerkozastępczego	Urządzenie pozwalające na ciągłe usuwanie nadmiaru substancji rozpuszczonych w surowicy krwi pacjenta oraz nadmiaru wody.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
4	Aparat do elektrokardiografii	Elektrokardiograf inaczej aparat EKG to urządzenie, które bada pracę serca. Stosowany w diagnostyce chorób serca.	Ślusarczyk B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom I. Wyd. Czelej, Lublin 2011
5	Aparat do hemodializy	Urządzenie niezbędne do przeprowadzenia zabiegu hemodializy, potocznie zwany „sztuczną nerką”.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Biało-brzeska B., Kliś A.: Jak dbać o dostęp naczyniowy do hemodializy. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
6	Automatyczna dializa otrzewnowa (ADO)	Jedna z metod leczenia nerkozastępczego za pomocą dializ otrzewnowych. W metodzie tej wykorzystuje się specjalne urządzenie zwane cyklerem, które po połączeniu do systemu drenów wymienia płyn dializacyjny w jamie otrzewnowej według programu wprowadzonego do jego pamięci.	Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
7	Bioimpedancja elektryczna	Analiza składu ciała, m.in.: tkanki tłuszczowej i mięśniowej oraz zawartości wody w organizmie.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Talarska D., Zozulińska-Ziółkiewicz D. (red.): Pielęgniarstwo internistyczne. Podręcznik dla studiów medycznych. PZWL, Warszawa 2009
8	Cewnik dializacyjny	Cewnik naczyniowy zakładany do naczyń centralnych pacjenta, wykorzystywany w sytuacji, gdy należy wykonać zabieg hemodializy w trybie pilnym lub gdy nie ma możliwości wytworzenia dostępu tętniczko-żylnego.	Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
9	Cewnik Tenckhoffa	Miękki, elastyczny cewnik, zaopatrzony w dwie dakronowe mufki, wprowadzony do jamy brzusznej pacjenta w celu uzyskania dostępu do jamy otrzewnej, pozwala na prowadzenie leczenia metodą dializy otrzewnowej.	Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A.: Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
10	Choroba zawodowa	Jest to choroba, która powstała na skutek działania czynników szkodliwych dla zdrowia występujących w środowisku pracy albo w wyniku narażenia zawodowego związanego ze sposobem wykonywania pracy i jest ujęta w wykazie chorób zawodowych.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.ciop.pl [dostęp: 31.10.2018]
11	Ciągła ambulatoryjna dializa otrzewnowa (CADO)	Jedna z metod leczenia nerkozastępczego za pomocą dializ otrzewnowych. Odbывается się przez całą dobę (stąd nazwa „ciągła”). Wymiana płynu dializacyjnego co kilka godzin wykonywana jest przez pacjenta w domu (stąd nazwa „ambulatoryjna”).	Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013

12	Defibrylator	Urządzenie medyczne wykorzystywane do przeprowadzania defibrylacji serca.	Jurkowska G., Łagoda K. (red.): Pielęgniarstwo internistyczne. PZWL, Warszawa 2011
13	Dializa	Zjawisko polegające na przenikaniu cząsteczek substancji i koloidów poprzez błonę półprzepuszczalną ze środowiska o stężeniu wyższym do środowiska o stężeniu niższym. Jest wykorzystywana jako rodzaj leczenia nerkozastępczego niewydolności nerek. Czasami dializę stosuje się również w leczeniu zatruc.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze – poradnik dla pacjentów i ich rodzin. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2013
14	Dializa wewnątrżustrojowa	Zabieg leczniczy polegający na oczyszczaniu krwi wewnątrz organizmu pacjenta. W metodzie tej jako błonę półprzepuszczalną wykorzystuje się otrzewną. Zabieg ten nazywamy dializą otrzewnową.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Białobrzaska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
15	Dializa zewnątrżustrojowa	Zabieg leczniczy wykonywany w celu wyrównania składu płynów ustrojowych i usunięcia nadmiaru wody przy użyciu aparatu do hemodializy. Inaczej zabieg ten nazywamy hemodializą.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Białobrzaska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
16	Dializator	Składa się z błon półprzepuszczalnych, ułożonych w formie bardzo cienkich rurek (dializator kapilarny) oraz dwóch komór: krwi i płynu dializacyjnego. W dializatorze krew i płyn dializacyjny przepływają w przeciwnych kierunkach. Dochodzi do przenikania wody i różnych substancji z krwi pacjenta do płynu dializacyjnego. Oczyszczona krew wraca do pacjenta, a płyn dializacyjny odprowadzany jest do specjalnego układu na zewnątrz.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze – poradnik dla pacjentów i ich rodzin. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2013
17	Dializoterapia	Forma leczenia nerkozastępczego, której celem jest zastąpienie pracy uszkodzonych czasowo lub trwale nerek. Istnieją dwie formy dializoterapii: pozaustrojowa, czyli hemodializa i wewnątrżustrojowa, czyli dializa otrzewnowa. Stosowana jest w leczeniu ostrego, odwracalnego uszkodzenia nerek lub jako leczenie przewlekłe (do czasu przeszczepienia nerki lub do końca życia).	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze – poradnik dla pacjentów i ich rodzin. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2013
18	Dostęp naczyniowy	Zapewnia możliwość pobierania krwi pacjenta i odprowadzania jej z powrotem podczas zabiegu hemodializy. Wyróżniamy dwa rodzaje dostępów naczyniowych: dostęp czasowy – to cewnik naczyniowy założony do dużego naczynia żylnego i dostęp stały w postaci przetoki tętniczo-żylnnej lub cewnika permanentnego (tunelizowanego).	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze – poradnik dla pacjentów i ich rodzin. Via Medica, Gdańsk 2013
19	Ergonomia pracy	Jedna z nauk stosowanych, zmierzająca do optymalnego dostosowania narzędzi, maszyn, urządzeń, technologii, organizacji i materialnego środowiska pracy oraz przedmiotów powszechnego użytku do wymagań i potrzeb fizjologicznych, psychicznych i społecznych człowieka.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://ergonomia-polska.com/DOC/D01_2008_02_08_STATUT.pdf [dostęp: 31.10.2018]

20	Ekspozycja	Narażenie, podleganie działaniu czynników szkodliwych lub uciążliwych podczas wykonywanej pracy.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: https://www.portalbhp.pl/analizy-wypadkow/ekspozycja-zawodowa-na-stanowisku-piellegniarka-lekarz-ratownik-medyczny-5596.html [dostęp: 31.10.2018]
21	Glukometr	Aparat do pomiaru stężenia glukozy we krwi.	Ślusarczyk B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom I. Wyd. Czelej, Lublin 2011
22	Hemodiafiltracja	Metoda terapii nerkozastępczej, w której wykorzystywane jest zjawisko konwekcji i dyfuzji, obecnie uważana za jedną z najbardziej skutecznych technik dializacyjnych.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze w praktyce pielęgniarstwa. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
23	Hemodializa	Forma leczenia nerkozastępczego chorych z przewlekłą i ostrą niewydolnością nerek, polegającą na adekwatnym usuwaniu toksyn mocznicowych i nadmiaru wody z organizmu pacjenta za pomocą aparatu do hemodializy (tzw. sztucznej nerki).	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze w praktyce pielęgniarstwa. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
24	Hemofiltracja	Zabieg pozaustrojowy (ciągły lub przerywany) polegający na usuwaniu 20-70 l wody osocza i rozpuszczonych w niej związków organicznych i nieorganicznych oraz reinfuzji zbliżonej ilości sterylnego płynu o podobnym składzie.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze w praktyce pielęgniarstwa. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
25	Hemoperfuzja	Leczenie stosowane u pacjentów w przypadku zatruc zagrażających życiu (np. zatrucie grzybami). W czasie zabiegu krew pacjenta przechodzi przez specjalną kapsułę, która zawiera węgiel aktywny, absorbujący toksyny, a oczyszczona krew wraca do pacjenta.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze – poradnik dla pacjentów i ich rodzin. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2010
26	Home delivery	System zamówień płynów dla pacjenta dializowanego otrzewnowo. Oznacza dostawę do domu pacjenta, po uzyskaniu zapotrzebowania z ośrodka dializy otrzewnowej.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze w praktyce pielęgniarstwa. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
27	Laryngoskop	Wziernik krtaniowy, pozwala na obejrzenie krtani w celu diagnostyki lub założenia rurki intubacyjnej.	Ślusarczyk B. (red.): Podstawy pielęgniarstwa. Tom I. Wyd. Czelej, Lublin 2011
28	Leczenie nerkozastępcze	Leczenie mające na celu zastąpienie pracy nerek ludzkich, które okresowo lub nieodwracalnie straciły zdolność właściwego funkcjonowania w przebiegu choroby. Do form leczenia nerkozastępczego zalicza się dializoterapię oraz transplantację (przeszczepienie).	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze w praktyce pielęgniarstwa. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
29	Linie dializacyjne	Zestaw specjalnych rurek, w których doprowadzana i odprowadzana jest krew pacjenta do dializatora. Stanowi system przyłączeniowy do aparatu do hemodializy, w przypadku dializy otrzewnowej jest to system przyłączeniowy do cyklera.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Białobrzaska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013

30	Ośrodek dializy otrzewnowej	Ośrodek obejmujący opieką pacjentów zakwalifikowanych do leczenia nerkozastępczego metodą dializy otrzewnowej. Odpowiada za edukację przeddializacyjną, procedurę kwalifikacyjną do metody leczenia, uzyskanie dostępu otrzewnowego, szkolenie pacjentów i rozpoczęcie dializy otrzewnowej, prowadzenie wizyt kontrolnych i domowych, organizację dostaw do pacjenta, prowadzenie dokumentacji pacjenta.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze w praktyce pielęgniarstwie. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
31	Ośrodek transplantacji	Ośrodki zajmujące się zabiegami przeszczepiania komórek, tkanek i narządów w obrębie jednego organizmu lub między organizmami. Funkcjonujące na mocy ustawy o pobieraniu, przechowywaniu i przeszczepianiu komórek, tkanek i narządów, koordynowane przez Centrum Organizacyjno-Koordinacyjne do Spraw Transplantacji „Poltransplant”.	Rutkowski B., Kaliciński P., Śledziński Z., Wujtewicz M., Milecka A.: Wytyczne zasad zgłaszania i kwalifikacji i przygotowania zmarłych dawców do pobrania narządów. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
32	Plazmafereza	Zabieg zewnątrzustrojowego oczyszczania krwi polegający na usunięciu nieprawidłowych składników osocza. W czasie zabiegu wykorzystuje się technikę rozdziału krwi, w wyniku czego usuwane są przeciwciała, kompleksy immunologiczne.	Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A.: Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
33	Pompa infuzyjna	Urządzenie medyczne stosowane do precyzyjnego dawkowania leku w sposób ciągły lub cykliczny.	Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A.: Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
34	Predializa	Okres przeddializacyjny, w którym leczenie zachowawcze najczęściej prowadzone w ramach poradni nefrologicznej ma spowolnić rozwój choroby i przygotować pacjenta do rozpoczęcia leczenia nerkozastępczego lub wyprzedzającego przeszczep nerki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
35	Przetoka tętniczo-żylna	Stały dostęp naczyniowy niezbędny do wykonania zabiegu hemodializy. Wykonany operacyjnie powstający w wyniku połączenia tętnicy z żyłą. W wyniku takiego połączenia przez naczynia żyłne pacjenta przepływa krew tętnicza, co powoduje rozszerzenie tego naczynia.	Rutkowski B.: Leczenie nerkozastępcze w praktyce pielęgniarstwie. Wyd. Via Medica, Gdańsk 2009
36	Stacja dializ	Zespół pomieszczeń wydzielonych dla pacjentów z ostrą lub przewlekłą niewydolnością nerek, poddawanych leczeniu hemodializą. Może funkcjonować jako publiczny i niepubliczny zakład opieki zdrowotnej, który zapewnia opiekę w trybie ambulatoryjnym lub z dostępem całodobowym.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Biało-brzeska B., Dębska-Ślizień A. (red.): Pielęgniarstwo nefrologiczne. PZWL, Warszawa 2013
37	Transplantacja	Inaczej przeszczepianie narządów, to metoda ratująca zdrowie lub życie człowieka. Polega na wymianie chorego narządu lub tkanki na inny, pobrany od drugiego człowieka. W polskiej ustawie transplantacyjnej brak jest definicji transplantacji.	Jankowiak B., Kowalewska B., Krajewska-Kufak E., Rolka H.: Transplantologia i pielęgniarstwo transplantacyjne. PZWL, Warszawa 2016
38	Tryb ambulatoryjny	Tryb udzielania świadczenia zdrowotnego (diagnostyczne, lecznicze, rehabilitacyjne, pielęgnacyjne) realizowany przez placówki medyczne bez konieczności hospitalizacji pacjenta.	Nowacka A., Kubala A., Pawłowska E.: POZ w Polsce. Struktura, zadania funkcje. PZWL, Warszawa 2017

39	Tryb stacjonarny	Tryb udzielania świadczenia zdrowotnego pacjentom, których stan zdrowia wymaga całodziennych świadczeń zdrowotnych (diagnostycznych, leczniczych, rehabilitacyjnych, pielęgnacyjnych) w odpowiednio urządzonych, stałych pomieszczeniach.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20111120654/U/D20110654Lj.pdf [dostęp: 31.10.2018]
40	Wirusy hepototropowe	Wirusy zapalenia wątroby powodujące stan zapalny wątroby, przenoszone drogą krwi, parentalną (pozajelitową) lub drogą jelitową.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Simon K. (red.): Zakaźne choroby wątroby i dróg żółciowych. Wyd. 2. Termedia, Poznań 2015
41	Zabiegi nerkozastępcze	Zabiegi mające na celu zastąpienie funkcji uszkodzonych nerek. Stosowane okresowo w przypadku ostrego uszkodzenia nerek lub przewlekłe u pacjentów, u których nie ma możliwości przywrócenia prawidłowego ich funkcjonowania. Do zabiegów tych zalicza się: hemodializę, dializę otrzewnową, transplantacje nerki.	Definicja opracowana przez zespół ekspercki na podstawie: Cierpka L., Durlik M.: Transplantologia kliniczna. Termedia, Poznań 2016

ZASTOSOWANIE INFORMACJI O ZAWODACH

Wsparcie dla pracowników i klientów instytucji rynku pracy w zakresie:

- skutecznego podejmowania decyzji dotyczących wyboru zawodu, pracy/zatrudnienia,
- nabywania nowych lub rozszerzania już posiadanych kompetencji zawodowych,
- zmiany kwalifikacji zawodowych zgodnie z potrzebami rynku pracy,
- dopasowywania treści szkoleń kontraktowanych przez urzędy pracy do potrzeb rynku pracy.

Wsparcie dla różnych grup interesariuszy w zakresie:

- poradnictwa i doradztwa zawodowego,
- tworzenia i aktualizacji ofert szkoleniowych dla rynku pracy,
- dostosowania oferty kształcenia zawodowego do wymagań rynku pracy,
- tworzenia i aktualizacji opisów stanowisk pracy,
- przygotowania lub aktualizacji opisu kwalifikacji rynkowych wprowadzanych do Zintegrowanego Systemu Kwalifikacji.